

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Alia duplex ratio implicantiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

Ratio est S. D. est primò. Implicat aliqua creatura similitudo in suo esse representativo continens infinitas DEI perfectiones: sed species impressa DEUM quidditative ut in se est representans, illas in suo esse representativo contineret: ergo implicat. Maj. probatur: quia implicat creatura infinita; sed esse representativum continens infinitum DEI esse, foret creatura infinita, quia illud esse representativum esset vera realis & creata perfectio in se formaliter continens quidditative predicata esse divini. Minor pariter probatur; quia ut sup. dictum, species quidditative objecti debet esse commensurata objecto, ejusque vicaria, & representativè ipsi summe objectum: hoc autem non est, nisi omnia predicata quidditative objecti formaliter in se contineat, cum non in esse naturali, tamen in esse representativo, quod est essentialis perfectio ipsius.

Confirm. ex S. D. p. primò. Impossibilis est species sensibilis clarè & quidditative representans Angelam: ergo multò magis species creata quidditative representans DEUM. Consequentia patet: quia est longè major proportio inter speciem creatam & essentiam increatam infinitam, quam inter speciem sensibilem & essentiam spirituales.

Secundò. Intellectus creatus connaturaliter DEUM videns implicat, quia non potest esse in eodem gradu immaterialitatis: ergo ex eodem capite implicat species creata connaturaliter representans DEUM: quia cum debet vices gerere ipsius divinæ essentia, & reddere illam immediate visibilem ut in se est, multò potiori jure debet habere eundem gradum immaterialitatis.

Neque dicitur: Lumen gloriæ & ipsa visio limitatur ex parte videntis, ut non infinite debeat representare DEUM: ergo etiam species impressa acciperet limitationem ex parte videntis, nec proinde deberet esse infinita. Nam contra est, quòd lumen gloriæ est virtus, & visio est actus potentia, idèque tanquam ex parte potentia se tenentes, sequuntur conditionem ipsius, & ab illa accipiunt limitationem: arqui species datur tanquam virtus & actualitas objecti, ab ipsius non à potentia perfectione sui esse representativi mensuram accipiens: idèque in esse representativo si objectum est substantia, & species est substantia, si objectum est infinitum, etiam species debet esse infinita.

§ III.

Alia duplex ratio implicantiæ.

Ratio ulterior est secundò. Actus purus intelligibilis per essentiam, non potest fieri talis per aliquid creatum superadditum; sicuti non sit sapiens, bonus &c. per sapientiam, bonitatem creatam, cum sit ipse sua sapientia, bonitas &c. sed species impressa divinam essentiam redderet actu intelligibilem, hoc est enim essentialè minus ipsius: ergo implicat dari speciem impressam divinæ essentia.

Dices. DEUM esse per essentiam intelligibilem intelligibilitate intrinsicà per ordinem ad su-
P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

ummet intellectum, non intelligibilitate extrinsecà per ordinem ad intellectum creatum.

Sed contra est primò. Intelligibilitas proxima non tantum in ordine ad proprium, sed etiam ad creatum intellectum est perfectio simpliciter simplex fundata in infinita actualitate, & omnipresentia divinæ essentia, & DEUS per essentiam non tantum est intelligibilis, sed etiam intellectus in actu: ergo est perfectio DEO adæquatè intrinsicè. Objecta quoque creata propter imperfectionem & defectum vel intimi illius & præsentia intelligibilis, vel immaterialitatis indigent speciebus distinctis.

Contra est secundò. quòd illa species nihil posset addere vel ex parte DEI, vel ex parte potentia, nec proinde ipsum redderet proximè intelligibilem. Non ex parte DEI: quia sic supponeret defectum omnimodæ intelligibilitatis, imò per illam DEUS fieret minus non magis intelligibilis, nam additio ex parte objecti excedens intellectivatem potentia, non facit illud magis sed minus intelligibile, sicut additio lucis facit solem minus visibilem ab oculo nocturæ. Non etiam ex parte potentia, quia species non est virtus potentia: unde si potentia ex se sit improporcionata, per additionem speciei non fit magis proporcionata, ut patet in primùm data instantia nocturæ. Et hinc sequitur ulterior.

Ratio tertia & confirmatio dictorum: esset enim talis species essentialiter superflua, & consequenter juxta Adversariorum consequentiam implicaret: Nec enim confortaret potentiam, quia non est virtus ipsius. Non DEUM intellectui præsentem redderet & uniret, quia hoc se solà præstare potest, & tamen cum specie posset, tamen melius se solà præstare divinam essentiam, sicut & Angeli substantia per se solam est sufficienter præsens & intelligibilis respectu proprii intellectus. Non ut intellectum per modum formæ perfectientis ad sui visionem determinet: si enim hoc Angeli substantia potest in suo, cur non DEUS in intellectu alieno?

Dices primò. Quamvis DEUS sit se ipso omnipotens, tamen compatitur operationem causæ secundæ: ergo quamvis sit se ipso intelligibilis, potest compati speciem impressam. Resp. quòd operatio causæ secundæ sit propria perfectio ipsius, qua non impedit immediatam influxum DEI, neque dat ipsi rationem causæ primæ: contra species impressa non est aliqua perfectio potentia intellectiva, quam ipsa non multò perfectius habeat ab ipsa essentia divina: ipsa quoque DEO tribueret proximam intelligibilitatem, eaque primùm mediante DEUS foret intelligibilis.

Dices secundò. Etsi Angelus se per suam substantiam intelligat, potest tamen etiam intelligere per speciem divinitus infusam: ergo etiam si de facto DEUS intelligatur sine specie impressa: tamè posset intelligi cum illa: nec ipsa foret superflua & inutilis. Resp. Quicquid sit de antec. quod propter eandem superfluitatem meritò negari potest, negatur paritas: quia si Angelus se ipsum per speciem infusam intelligeret, se intelligeret ad eum modum, quo ab aliis Angelis intelligitur, idèque hæc species non esset superflua: & aliunde

K 2

cum

cum Angelus non sit suum intelligere, non repugnat, ut fiat proximè intelligibilis per speciem a se distinctam, proximè motivam cognitionis: atqui hæc ex dictis in DEO repugnant.

§. IV.

Argumenta pro actuali existentia speciei impressæ solvuntur.

13. **O**bjicies ad probandam actualem existentiam speciei impressæ. Ipsum lumen gloriæ est species impressa: ergo datur in visione DEI species impressa. Antec. probatur primò autoritate S. D. hic loco cit. lumen gloriæ appellantis *similitudinem DEI*. Secundò ratione: quia lumen gloriæ præstat totum, quod debet præstare species impressa, nempe quòd activè eleve & determinet intellectum non ad aliam cognitionem, quàm claram visionem ipsius divinæ essentia.

Resp. nego antecedens & ad ejus primam probationem patet responsio ex ipso S. D. a. 5. ad 2. sese his verbis explicante: *Lumen gloriæ non requiritur ad videndum DEI essentiam, quasi similitudo in qua DEVS videatur, sed quasi perfectio quedam intellectus confortans ipsum ad videndum DEUM, & ideo potest dici, quòd non est medium, in quo DEVS videatur, sed sub quo videtur.* hoc est, esse similitudinem participativam, non formalem. Ad secundam quoque probationem ex dictis patet, deesse præcipuam conditionem lumini gloriæ, nimirum gerere vices objecti, potentiam objectivè determinare, objectum ut in se est representare, & intelligibiliter unire potentia. Sed contra hanc responsionem.

14. **I**stant primò. Quodcumque lumen detur ex parte intellectus intellectum confortans debet esse similitudo objecti: ergo etiam lumen gloriæ est similitudo & species divinæ essentia. Antecedens probatur: Causa essentialiter assimilativa non potest juvari nisi per comprincipia formaliter assimilativa, sed intellectus est causa proxima formaliter assimilativa: ergo comprincipia ipsum juvantia debent esse formaliter assimilativa.

Resp. neg. ant. & majorem probationis: quicquid sit de veritate minoris, de qua articulo seq. Nam habitus fidei & alii quicumque intellectuales, similiter & lumen propheticum sunt principia intellectum confortantia, nec tamen sunt formales similitudines objectorum, quia non ordinantur ad representanda objecta, eaque intellectui intelligibiliter unienda, sed ut sint virtutes elevantes, & confortantes intellectum ad varios actus producendos.

15. **I**ntabis secundò. Ipsa etiam species impressa se tenet ex parte potentia: ergo ex hoc capite lumen gloriæ non recèdè removetur à ratione speciei impressæ. Antec. probatur: Illud se tenet ex parte potentia, per quod potentia ultimato completur in ratione actus primi proximè potentis elicere actum; sed per speciem impressam ultimato completur intellectus in ratione actus primi proximè p- tentis elicere visionem, ergo.

Resp. nego antec. & majorem probationis, quia actus primus adequatus intelligendi nominat conspectum intentionale ex potentia & objecto

ac proinde non tantum includit illa principia, quæ se tenent ex parte potentia, sed etiam, quæ se tenent ex parte objecti.

Instabis tertid. Voluntas per habitus supernaturales sufficienter elevatur ad suos actus producendos absque alio comprincipio & concursu ex parte objecti: ergo etiam intellectus sufficienter elevatur & confortatur per lumen gloriæ ad producendam visionem DEI absque comprincipio alterius speciei se tenentis ex parte objecti.

Resp. nego paritatem: quia voluntas non est potentia representativa, sicut intellectus, qui cum proinde essentialiter tendat in intelligibilem attractionem & retentionem sui objecti, debet habere illud sibi internè unitum & prærens in esse cognito.

§. V.

Argumenta pro possibilitate speciei impressæ.

Objic. primò. Gratia sanctificans est similitudo formalis & physica natura divinæ ut natura, & secundum quosdam Thomistas, ut infinita est, nec ipsa tamen intrinsecè est infinita: ergo etiam poterit dari similitudo intentionalis divinæ essentia, ut infinita est, nec ipsa tamen erit intrinsecè infinita.

Respondeo ex dictis disparitatem esse, quòd gratia sanctificans est similitudo participativa & analogica divinæ natura per modum qualitatis intrinsecè receptibilis in subiecto, ideòque limitatur juxta conditionem subiecti, ex cuius parte se tenet. At species impressa, cum sit in esse representativo ipsa quidditas objecti, sequitur conditiones objecti, eique commensuratur, ex cuius parte se tenet.

Objicies secundò. Potest species accidentalis in esse representativo esse substantia: ergo etiam species physice finita in esse representativo potest esse infinita. Resp. Nihil esse absurdum, quòd aliquod accidens contineat prædicata substantia in esse representativo, siquidem potest esse ejusdem immaterialitatis cum substantia, esse autem absurdum, ut ens creatum in esse representativo contineat prædicata omnium divinarum perfectionum.

Objicies tertid. Datur species abstractivè representans DEUM: ergo etiam datur vel dari potest eundem representans intuitivè.

Resp. Disparitatem esse, quòd species abstractivè representans DEUM, non continet DEUM ut in se est, sed ut est in creatura tanquam signo & vestigio sui, econtra species quidditative representans ipsum contineret, ut in se est, & sic ipsa quoque foret actus purus.

Objicies quartò. DEUS in productione creaturarum ad extra potest suum concursum pro libitu temperare: ergo producendo speciem impressam non necessariò ipsi daret infinitam perfectionem, ut nec modò dar infinitam perfectionem creata visioni concurrente ad ipsam.

Resp. hoc ipso implicare speciem creatam divinæ essentia, quia DEUS non posset temperare suum concursum, siquidem de essentia talis speciei foret, habere omnem perfectionem.

Objicies